

Že zetě nelze na roveň stavěti služce, kterou si vezme nájemník, netřeba blíže odůvodňovati.

Čís. 8465.

K poplatkům (jiným veřejným dávkám) ve smyslu § 52 úp. řádu patří i poplatky za používání státního telefonu.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1928, Rv II 76/28.)

Finanční prokuratura přihlásila jménem státu k úpadku montánní a průmyslové společnosti pohledávku na nezaplacených telefonních poplatcích a žádala, by této pohledávce bylo přiznáno pořadí II. třídy. Žádané pořadí bylo popřeno správcem úpadkové podstaty a státu uložena lhůta k podání žaloby. V žalobě domáhal se pak stát, by přihlášené pohledávce bylo přiznáno pořadí II. třídy. Procesní soud prvního stolu žalobu zamítl. Důvody: Vzhledem k tomu, že podle § 52 konk. ř. patří do II. třídy konkursních pohledávek daně, poplatky a jiné veřejné dávky, pokud nedospěly dříve než 3 roky před vyhlášením úpadku, a že zákonem ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n. byl telefonním poplatkům přiřknut ráz poplatků veřejnoprávních, žádá strana žalující, aby bylo pohledávce přiznáno pořadí II. třídy. Strana žalovaná tvrdí naproti tomu, že telefonní poplatky nejsou veřejnou dávkou a že vzhledem k tomu náležejí do III. třídy úpadkových věřitelů a navrhuje proto zamítnutí žalobní žádosti. Podle § 52 konk. ř. náležejí do II. třídy úpadkových pohledávek daně, odbytné, berní pachtovné, poplatky, cla, příspěvky k pensijnímu a sociálnímu pojištění a jiné veřejné dávky, pokud nedospěly dříve, než tři léta před vyhlášením úpadku, to jest dávky vybírané ke krytí nákladů spojených s veřejnoprávními úkoly korporací veřejného práva (státu, země, župy, okresů, obce), nikoliv také poplatky, které korporace tyto vybírají jako majitelé podniků hospodářských (poplatky za dodávku vody, plynu, elektřiny, dopravné na drahách veřejnoprávními korporacemi provozovaných). Telefonní poplatky jsou podle své povahy odměnou za používání státního telefonu, státního hospodářského podniku. Nájem telefonu děje se dobrovolnou úmluvou mezi stranou a poštovním erárem. Z toho plyne, že telefonní poplatky nelze podřaditi pod veřejné poplatky, pokud se týče dávky ve smyslu § 52 konk. ř. (rozh. býv. nejv. soudu ze dne 9. února 1915, Rv VI 29/15, rep. nálezů čís. 251 úř. sb. čís. 1624). Řečená vnitřní povaha telefonních poplatků, která jest podle názoru soudu jediné rozhodná pro řešení sporné otázky, nebyla nijak změněna ustanoveními zákona ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n., že zřizování, udržování a provozování telegrafů (telefonů) na území Československé republiky jest výhradním právem státu (§ 1), že min. pošt a telegrafů spravuje věci telegrafní (telefonní), zejména stanoví poplatky za používání telegrafů (telefonů), (§ 6), že příslušnost řádných soudů ohledně poplatků jest vyloučena (§ 13, odst. 2) a že telefonní

poplatky se nyní vymáhají vnuceně správní exekucí na základě úředního výkazu dlužních poplatků (§ 14). O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Názoru prvního soudu nelze přisvědčiti. Před vydáním zákona č. 60/23 byla otázka, jaká povaha telefonním poplatkům přísluší, zda veřejnoprávní či soukromoprávní, spornou v literatuře i v judikatuře a byla rozřešena v judikatuře repertoriem nálezů č. 251 úř. sb. č. 1624 tak, že jim byla oduznána povaha veřejnoprávní dávky. To mělo důvod v tom, že nebylo v zákonných předpisech o používání pošty, telegrafu a telefonu — dvorní dekret ze dne 5. listopadu 1837, č. 240 sb. z. s., § 27 a nař. min. obchodu ze dne 18. dubna 1905, č. 64 a ze dne 24. června 1910, č. 134 ř. z. — zmínky o tom, má-li se poměr toho, kdo zařízení státního používá — k ústavu státnímu použití to poskytujícímu posuzovati podle předpisů práva veřejného či soukromého, ač již tehdejší literatura většinou stála na stanovisku, že smlouva telegrafní a telefonní jest smlouvou veřejnoprávní, nikoliv soukromoprávní, ježto hlavní zásady občanského práva platné při sjednávání smlouvy soukromoprávní scházejí. Tak schází tu volnost vůle ujednání smlouvy odepřítí na straně státu, vyjmouc určité případy, v zákonech zvláště vytčené (telegramy, rozhovory podle obsahu svého veřejný pořádek a mravopoctnost ohrožující a zákonům se příčí, případ války), na druhé straně jest lhostejno, je-li druhý smluvník způsobilým k právním jednáním čili nic, takže jest to spíše smlouva veřejného práva. Podobně je tomu i při poplatcích za použití zařízení ústavů plynoucích z veřejnoprávní povahy ústavů těch a smluv jejich. Obdobu poplatků těch dlužno spatřovati mimo jiné také v přijetí zámožných nemocných do nemocnice, kde tito rovněž musí platiti poplatky za výkon ústavu toho za léčení (srovnej Dr. Nawiaskey Ger. Ztg. 1905 č. 40—42 a literaturu tam citovanou). Právem dovolává se odvolání zákona č. 60/23, kterým tato sporná otázka byla rozřešena. V zákoně tom se vůbec vylučuje ve věcech žádostí a stížností pořad práva (§ 13) a nucené vymáhání poplatků děje se podle § 14 politickou exekucí. V důvodové zprávě tisk. 4035 praví se výslovně, že stížnosti a žádosti spadají do kompetence řízení správního. Je-li však pořad práva soukromého vyloučen a vymáhání poplatku děje se politickou exekucí na základě úředního výkazu nedoplatků, je tím jasně prokázána veřejnoprávní povaha těchto poplatků a je naprosto bez významu, že snad jde o hospodářský podnik státu. Poplatkům těm jako veřejným dávkám jest přiznati II. třídu věřitelskou v úpadku a nebyla-li pohledávce té prvním soudem přednost ta přiznána, stalo se tak neprávem.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřené jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 503 č. 4 c. ř. s., není opodstatněno. Podle § 52 úpadkového řádu náleží do druhé třídy úpadkových věřitelů daně (odbytné, berní pachtovné), poplatky, cla, příspěvky k pensijnímu a sociál-

nímu pojištění a jiné veřejné dávky, pokud nedospěly dříve než tři léta před vyhlášením úpadku a nebyly zaplacený již z věci za ni ručící. Dovolací soud schvaluje právní názor odvolacího soudu, že k poplatkům, pokud se týče k jiným veřejným dávkám v tomto paragrafu zmíněným patří i poplatky za používání státního telefonu. Otázka tato byla dříve sporná a mohlo by se v této příčině dodati k důvodům napadeného rozsudku, že nyní přiznává těmto poplatkům druhou třídu v úpadkovém řízení i Bartsch-Pollak, řád úpadkový, vyrovnávací a odpůřčí, Vídeň-Lipsko, 1927, str. 369. Než otázka, o níž jde, jest nyní rozřešena zákonem o telegrafech ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n., podle jehož § 2 telegrafem rozumí se i telefon a jenž stanoví v § 13, že o stížnostech do používání telegrafů, do vyměření telegrafních nebo telefonních poplatků, jakož o žádostech o jich vrácení rozhodují poštovní, telegrafní a telefonní úřady, ředitelství pošt a telegrafů a ministerstvo pošt a telegrafů v předepsané instanční cestě a že příslušnost řádných soudů pro tyto stížnosti a žádosti jest vyloučena. Z toho jde, že poměr založený připuštěním zájemníka k používání státního telefonu není poměrem práva soukromého, nýbrž práva veřejného, že tudíž i úplata za toto používání nemá ráz poplatku soukromého, nýbrž poplatku veřejného, který proto požívá přednosti v druhé třídě úpadkových věřitelů. Jen důsledkem toho jest předpis § 14 zák. o telegrafech, že se telegrafní a telefonní poplatky vymáhají vnuceně správní exekucí a že exekučním titulem jest úřední výkaz dlužných poplatků. Na tom nemění nic okolnost, že podle § 3 tohoto zákona se připouští i telegrafy soukromé, neboť o takový telegraf, pokud se týče telefon, tu nejde, a zákon v § 3 (4) od soukromých telegrafů výslovně odlišuje všechny ostatní telegrafy, jako telegrafy státní, na něž ony soukromé telegrafy bez státního dovolení nesmějí býti připojeny. Pravdu má dovolání, že v § 52 úpadkového řádu jsou zvlášť uvedeny příspěvky k pensijnímu a sociálnímu pojištění, ale z toho neplyne, že jiné veřejné dávky čili poplatky, jež v tomto paragrafu nejsou zvlášť uvedeny, do druhé třídy úpadkových věřitelů nepatří.

Čís. 8466.

Ručení za škodu z provozu automobilů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Silostroj nebyl odňat postupem objektivně bezprávným z dispozice vlastnickovy, dal-li vlastník klíč od garáže strojníku, by na stroji provedl opravy, strojník však této příležitosti zneužil a podnikl se silostrojem jízdu.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1928, Rv II 118/28.)

Majitel automobilu dal strojníku K-ovi klíč od garáže, by provedl na automobilu opravu. K. použil této příležitosti a podnikl s automobilem jízdu, za níž se automobil srazil se žalobcem a poranil ho. Ža-